

کاره‌کافی دهج و عومره

به‌ئاسانترین شیوه

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ الْمَشْرُوعَ الْيَسْرَةَ لِلْأَسْفَلِ

[آل عمران: 97]

كارهكانى

حراج و عومره

بى ئاسانتىرىن شىوه

ئاماده كىردى: م. مهلا محمود محمد مجيد

سەرپەرشتىياري پىسپورى زمانى عەرەبى لى پەروردهى سۇران

۱۴۴۴ ك - ۲۰۲۳ ز

وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْ
الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ

کره کانی حه ج به ئاسانترين شیوه له جهند خالنکدا

۱- برای به پڕیزم خوشکی سهنگینم: سهفه ره به رهو مائی خودا یه کیکه له پروکنه کانی ئاینی پیروزی ئیسلام، له م سهفه رهدا مال و سامان خه ج دهکهیت، مال و مندال و دوستان به جی دههیی، به مه بهستی به دهسته پینانی رهزامهندی خودا، ههروهک پیغه مبهری خو شه ویست (ﷺ) فهرموویه تی ((الحج المبرور لیس له جزاء الا الجنة))^(۱) واته: (حه جی مه پور هیچ پاداشتیکی نیه بیجگه له بههشت). ههروهها فهرموویه تی: ((من حج فلم یرفث ولم یفسق رجع کیوم ولدته أمه))^(۲) واته: (هه رکه سی حه جی کردو بی شه رعی و گوناھی نه کرد، ئەوا له گونا هه کانی پاک ده بیته وه وه کو ئەو پوژهی که له دایکی بووه).

۲- بو ئەوهی ئەو پاداشتهی که له پی شه وه باس مان کرد که پاک بوونه وه یه له گونا هه کان له کیس نه دهین و بههشت مسوگه ر بکهین پیویسته دوو مه رج بینینه جی:

ا- نیه تیکی بیگه رد و مائیکی هه لال.

ب- هه جه که ت به شیوه یه که بیت له جیبه جی کردنی ئەرک و

واجبه کانی که قورنان و فهرمووده باسیان کردووه .

(۱) أخرجه البخاري: (۱۷۷۳) .

(۲) أخرجه البخاري: (۱۵۲۱) .

٣- لیره دا شیوازی شهرعی له جیبه جیگردنی حهج به خال و ته رتیب باس دهکین، جا بو ئه وهی مهرجی دووهمت ته واو بیئت مهرجی یه کهم ئه رکی خوته.

تلیپینی: شیوازی باسه کهمان له جوړی (تمتع) ده بیئت، چونکه ئاسانه و زور بهی خه لك پیادهی دهکات: □ □

په کلمه: که گه یشته میقاتی خوئی سوننه ته له سهر پیاو و ئا فرهت غوسل بکهن وهک غوسلی جه نابته، وه پیاو سوننه ته خوئی بو نخوش بکات و بهرگی ئیحرام له بهر خوئی بکات و نیه تی عومره بهینی و بلی: ((لبیک اللهم عمرة))، بو ئا فره تیش ئه گهر له بی نوژی دابوو یان زه یسانی ئه وا غوسله که ههر سوننه ته، پاشان بلیت: ((لبیک اللهم لبیک، لبیک لا شریک لک لبیک، إن الحمد والنعمه لک والمملک، لا شریک لک))، تا دهکاته شاری مه که سوننه ته له سهر ئه م زیکره به رده وام بیئت، وه ئه گهر سه فهره کهت به فرۆکه بیئت ئه وا ههر له ناو فرۆکه خانه ده توانی (إحرام) ببهستی و له ناو فرۆکه ش نیهت بهینی.

دووهمه: بو چوونه ناو مه که سوننه ته غوسل بکهی و به پیی راست له مزگهوت بجیته ژوره وه بلی: ((بسم الله والصلاة والسلام علی رسول الله، اللهم اغفر لی ذنوبی وافتح لی ابواب رحمتک)).

سینهم 8 پاشان دهستان له بهرده رهش (الحجر الأسود) و ماچکردنی سوننه ته ئه گهر کرا، ئه گهر نا له دوروهه سه لام بکه به دست بهرزکردنه وه و بلی: ((بسم الله، والله أكبر، اللهم إيماناً بك وتصديقاً بكتابك، ووفاء بعهدك، واتباعاً لسنة نبيك)).

چواروهه 8 پاشان (بهیت) دهخاته دهسته چهپی و دهست به (طواف) دهکات و (۷) جار له بهرده ره شه وه دهست پیدهکات و هر له ویش کوتایی پییدی.

سوننه ته بو پیاوان له کاتی (طواف) له (۳) کهرته سوپانه وهی یه کهم خیرا برۆن و شهقاو بچوک بکه نه وه و شانی راستیان پروت بکه نه وه له (۴) کهرته تر ناسایی برۆن و هر کاتی کیش گه یشته بهرده رهش بلی: (الله أكبر) و له نیوان بهرده رهش و پروکنی یه مانی بلی: ﴿رَبَّنَا آئِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾.

پینجههه 8 ده بیته له کاتی (طواف) دهست نویژت هه بیته، بیجگه له وهی که گوتمان هیچ دوعایه کی تایبته نیه بو ناگاداری.

شاهششم ۸ له دواى (طواف) سوننه ته دوو رکاعهت نویژی سوننهت بکهیت له پشت مه قامی ئیپراهیم نه گهر به ئاسانی بو ت کرا، نه گهر نا له ههر شوینیکی مزگهوت بیکه ی خیرت دهست ده که وی ت.

حەوێهه ۸ پاشان دهچیت بو (صفا) که نزیک بویته وه ئه م ئایه ته بخوینه ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾^(۱).

شاهشهم ۸ پاشان له (صفا) به سه رکه وه و پروو بکه قیبله و دهست به رزکه وه و بلی: ((الله اکبر والله الحمد، لاله الا الله وحده، أنجز وعده، ونصر عبده، وهزم الأحزاب وحده)).

نۆههه ۸ پاشان له (صفا) دییته خواره وه و پروو له (مروة) ده کهیت وه له عه له می سهوز تا عه موودی دووم نه گهر توانیت (هرولة) که می ک خیرا ده پرویت تا ده گاته (مروة) له ویش سه رده که وی و پروو ده کاته قیبله و دهست به رزده کاته وه هه مان زیکری سه ر (صفا) ده خوینی، نه مه (۱) جار ده بی ت (۷) جار نه مه بکات.

۹۹۹م: که (صفا و مروة) ی ته و او کرد قژی سهری کورت ده کاته وه و وا چاکه هه موو سهری کورت بکاته وه و ئافرده تیش به قه دهر سهره په نجه یه ک هه موو قژی کورت بکاته وه.

۹۹۹م: بهم چه شنه له (عمرة) ته و او ده بیټ و ئیحرام ده شکینی تا پوژی هه شته می (ذی الحجة) هیچ کاریکی حه ج له ئارادا نییه.

کورتیه و پوخته‌ی نهوه‌ی که گوتمان:

- ۱- له (میقات) غوسل بکات و بۆنی خوش به‌کار بهینی و بهرگی ئیحرام له‌به‌ر بکات.
- ۲- (تلبیه) بکات تا (طواف) ده‌کات.
- ۳- (۷) حهوت جار به ده‌ست نویژه‌وه (طواف) بکات, له به‌رده‌ پرش ده‌ست پیده‌کات و هر له‌ویش کو‌تایی پی بینیت.
- ۴- (۲) دوو رکاعت نویژه له پشت مه‌قامی ئیپراهیم بکات.
- ۵- (۷) حهوت جار له نیوان (صفا و مروة) هاتوچۆ بکه‌یت.
- ۶- قژی کورت بکاته‌وه.

تلیپی: ئەم شیوازه حج کردنه (فدیة) ی سهربرینی یهك حیوان له‌سه‌ر (حاجی) واجب ده‌کات.

کاره کانی حج

کاره کانی حج که له پوژی ههشته می (ذی الحجة) وه دهست پیده کات:

۱- پوژی (۸) ی (ذی الحجة) له شوینی نیشته جی بونت له ناو شاری (مهککه) غوسل بکه و خوٓت بوٓن خوٓش بکه و ئیحرام ببهسته به حج بلی: ((لبيك اللهم لبيك, لبيك لا شريك لك لبيك, إن الحمد والنعمة, لك والملك, لا شريك لك)), پاشان برؤ بوٓ (مینا) و لهوی نويژی نیوه پوٓ و عهسرو مهغریب و عیشا بکه, به لام (جمع) دروست نیه ته نها به (قصر) و هه ریه که له کاتی خوٓی.

۲- پوژی (۹) ی (ذی الحجة) که نويژی به یانیت کرد له (مینا) له پوژه لاته وه بهری بکه وه بوٓ خاکی (عرفات), سوننه ته له ریگا لادهیه مزگه وتی (نه میره) نه گهر کرا, نه گهر نا رامه وهسته تا ده گه یته (عرفات), که نیوه پوٓ داهات نويژی نیوه پوٓ و عهسره به (قصر و جمع تقدیم) بکه و خهریکی قورئان خویندن و زیکر و سه لآوات دان به, زوربه ی زیکری پیغه مبهه (ﷺ) له و روژه ((لا اله الا الله وحده لا شريك له, له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير)), وه تا پیٓت ده کریٓت دوعای چاک بکه, چونکه دوعای ئه م پوژه وه کو دوعای هیچ پوژیکی تر نیه

و زۆر حەدىسى پيغەمبەرى (ﷺ) لەسەر هاتوو، تا پوژ ئاوا دەبيت و مەغريب داديت.

۳- كە مەغريب داها ت بو (مزدلفة) بەرى بكوه و لەوى نويزى مەغريب و عيشا بە (قصر و جمع تاخير) بكوه.

۴- سوننەتە شەو لە (مزدلفة) بمينيەو تە نويزى بەيانيش لەوى بكوه، وە هەندى بەردى بچوك كوېكەيتەو بە پەجمى شەيتان بەمەرجى لە (۶۹) بەرد كە مەتر نەبيت پاشان بيئەو بە (مينا) بەلام پوخسەت دراو بە ئەوانەى بى هيژن لە پير و ئافرەت پيش نويزى بەيانى و بە شەو لە (موزدەليفه) وە بو (مينا) بەرى بكوه.

۵- كە گەيشتە (مينا) وا چاكو يەكسەر بە حەوت بەردى بچوك وەك دەنكە پاقلە شەيتان پەجم بكات، واتە (جمرة العقبة)، لەگەل هەر بەردىك كە دەيهاوى بلى: (الله أكبر) پاشان ئازەلى خوى سەر بريت ئەگەر لەسەرى بوو يان لەگەلى بوو، پاشان قزى سەرى بتاشى و يان كورتى بكاتەو، بەمە لە ئيحرام پزگارى دەبيت و هەموو شتيكى بو حەلال دەبيت تەنھا ئافرەت نەبيت.

۶- دواى ئەمە خوى بوڤن خوڤ دەكات و جلكى ئاسايى خوى لەبەر دەكات و ديئە (مەككە) و تەوافى (إفاضة) (۷) جار دەكات،

پاشان (۷) جار له نیوان (صفا و مروءه) رادهکات وهک له (عومره) باسمان کرد.

تلیپینی: ئهوهی حاجی له پوژی چهژن نهنجامی دهدات (۴) شتی سه رهکین که (شهیتان رهجم کردن، سه رتاشین، طواف الإفاضة، صفا و مروءه).

ئهگهر بهم شیوهیهی باسمان کرد بیكات ئهوا باشه، ئهگهر نا پاش و پیش کردن دروسته و کامیان له پیش کامیان بکات هیچ زیانی نیه، وهک له فهرموده ی بوخاری و موسلیم دا هاتوو که له پوژی چهژن ههرجیان لی پرسیهوه فهرمودیهتی ((...افعل ولا حرج...)) واته: (بیکه و ئاساییه)

پاشان ئهوهی له کارهکانی هج ده مینیتتهوه مانهوهی شهوانی (۱۱ و ۱۲) ی (ذی الحجة) له (مینا) و رهجم کردنی شهیتانه کانه، له بهر ئهه نایهته: ﴿وَأذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾^(۱).

ئهگهر شهوی (۱۱ و ۱۲) مایهوه تهواوه، ههروهها دروسته ئهگهر زوربهی شهوهکه لهوی بیت نهک هه موو شهوهکه.

۱- پوژى (۱۱) ى (ذى الحجة) دواى زهوال واته نويژى نيوهرو ديت بو
 پهجم كردنى ههرسى شهيتان، ههریهك به (۷) بهرد و لهگهله ههر
 بهرديك (الله اكبر) دهلييتهوه، له بچوكهوه دست پيدهكات پاشان
 ناوهراست پاشان گهوره، سوننهت وايه كه شهيتانى بچووكى پهجم
 كرد ماوهيهك دوعا و زيكر بكات پاشان دست بكات به پهجم كردنى
 شهيتانى ناوهراست دووباره ماوهيهك دوعا و زيكر بكات، بهلام كه
 شهيتانى گهوره پهجم كرد پاناوهستى و يهكسهر دهروات. شهوى
 (۱۲) ى (ذى الحجة) له (مينا) ده

۲- مينيتهوهو بهيانيهكهى دواى زهوال دووباره وهكو پوژى (۱۱)
 كارهكانى دووباره دهكاتوه و ههرسى شهيتانهكه پهجم دهكاتوه.
 پاشان نهگهر بيهوى پوژى (۱۳) ى (ذى الحجة) ش دهمينيتهوه و
 نهگهر نا دهتوانى پروا و (مينا) به جى بهيلى و بگهريتهوه بو
 (مهككه).

پهجم كردنى شهيتانهكان دهبيت له دواى نيوهرووه بيت و
 پيش نيوهرو دروست نيه، نهگهر له قههبالغى ترسا و نهيتوانى به
 پوژ پهجمهكه بكات، نهوا دهتوانى به شهو نهجمامى بدات، ههروهها
 دروست نيه وهكيل بگريت مهگهر نهخوش بيت، يان نافرهتى سكيپر
 يان پيريكى بى هيژ بيت، ههروهها نهوهى نهبيتته وهكيليش نهبى

پیشتر بۆ خوئی پهجمهکهی کردبیّت، دواى ئەمه ئەگەر ویستت
 سهفهه بکهی و مائئاوایی بکهیت، سهههتا چۆن هاتیه ناو (مهککه)
 و مزگهوتی ههههه بهو شیوهیه بچوو (طواف الوداع) تهوافی
 مائئاوایی بکه ئەم تهوافهش وهکو تهوافهکانی تر وایه و هیچ
 جیاوازیکیان نیه، تهها ئەمهیان بۆ خودا حافیزیه.

۳- که (طواف الوداع)ت کرد نابی له (مهککه) بمیئیهوه و دهبی سهفهه
 بکهیت.

پوختهی گلاره کانی حـ هـ ج

- ۱- پوژئی (۸) ی (ذی الحجة) له شوینی خۆت دواى غوسل کردن ئیحرام به حه ج ده به سستی و ده لئی: ((لیک اللهم لیک, لیک لا شریک لک لیک, إن الحمد، والنعمه، لك والمملک, لا شریک لك)).
- ۲- وه بو (مینا) به پری ده که وی و نویژه کانی نیوه پرو و عه سر و مه غریب و عیشا و به یانی له (مینا) ده که یت, به لام ته نها (قصر) دروسته و (جمع) دروست نیه و ده بی هه نویژیک له کاتی خوئی دا بکه یت.
- ۳- پوژئی عه پره فه (۹) ی (ذی الحجة) دواپی پوژه لات له (مینا) پرو بو عه پره فات و نویژی نیوه پرو و عه سر له وی به (جمع التقدیم) بکه و تا مه غریب خه ریکی قورئان خویندن و زیکر و دوعا به.
- ۴- دواى مه غریب پرو بو (مزدلفه) و نویژی مه غریب و عیشا به (قصر و جمع التأخیر) له وی بکه.
- ۵- که نویژی به یانیت کرد پوژئی چه ژن وه ره بو (مینا) و به (۷) به ردی بچووک شه یتان ره جم بکه و حه یوانی خۆت سه ربیره و قژت کورت بکه وه یان بتاشه و ئیحرام له بهر بکه ره وه وه به جلی ئاسایی پرو بو (مه که که) و له وی ته وافی (إفاضة) بکه و (۷) جار له ده وری که عبه ده سورییته وه و پاشان (صفا و مروه) (۷) جار بکه، لی ره هه موو پروکنه کان ته و او ده بن.

بۆ رۆژی جهژن پینج ئوکت ههیه

۱- شهیتان پهجم کردن.

۲- سه رپرینی هه یوان.

۳- سه رتاشین.

۴- طواف الإفاضة.

۵- صفا ومروة.

* وه کامیان له پینش کامیان بکهی دروسته و ته رتیب سوننه ته و واجب نیه، رۆژی (۱۱) ی (ذی الحجة) دووه می چهژن شه وه که ی له (مینا) ده بی و که نیوه رۆ داها ت به (۲۱) به رد هه ر (۳) شهیتان پهجم ده که ی ت: (بچووک - ناوه پراست - گه وره)

* رۆژی (۱۲) ی (ذی الحجة) به هه مان شیوه شه و له (مینا) ده بی ت و دوای نیوه رۆ هه ر (۳) شهیتان پهجم ده که ی: (بچووک - ناوه پراست - گه وره)، پاشان ده گه رپیته وه بۆ (مه که که).

* ئه گه ر نیازی خوا حافی زیت هه بوو بگه رپیته وه و لاته که ت ئه واپرۆ (۷) جار (طواف الوداع) ته وافی مائنا وایی بکه و وهک ته و افه کانی تر دوعا و پارانه وه ی زۆر بکه پاشان سه فه ره که ت بکه، چونکه دروست نیه پاش (طواف الوداع) له (مه که که) خۆت دوا بخه ی.

((وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین))

محمود محمد مجید